

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.

Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilvántartási közlemény soronként 30 kr. Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Szerkesztőség: V. Klapka-úteza 162. Telefon sz. 106.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III. Jókai-úteza 186. Telefon sz. 81

hová az előfizetések, hirdetmények és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Húsz év népoktatásügyünk életéből.

Kecskemét város közgyűlése és községi iskolaszéke 1877-ben szervezte a népiskolai igazgatói (igazgató-felügyelői) állást; ezen állás betöltésére, kitüntetett bizalmával, ugyanazon év augusztus havában engem hívott meg. Azóta eltelt 20 év, melyekről egészen pontos és megbízható adatok állanak rendelkezésemre; s épen ez az oka, hogy a húsz évet szem összehasonlítás tárgyává.

1. 1877/8-ban a községi népiskolákban a tanítói állás száma 44 volt, míg most 59; ezeken kívül még 4 tanítónői állás van a polgári leányiskola előkészítő elemi leányiskolájánál is. A szaporulat tehát 19 tanítói állás.

2. A polgári leányiskolában 1877/8-ban 4 rendes állás volt, most 6 van.

3. 1877/8-ban a városban 34 elemi iskolai osztály volt, a pusztákon pedig 10 iskola; most a városban 42, illetőleg 46 (a polgári leányiskola előkészítő elemi leányiskolájával) elemi iskolai osztály van, pusztai iskola pedig 16. A szaporulat tehát a városban 12 osztály, a pusztáiban 6 iskola.

4. A polgári leányiskola 1880-ban vált teljes négy osztályúvá (azelőtt 3 osztályú volt), 1882-ben elemi leányiskolával (5 osztály) bővült, 1894-ben pedig párhuzamos I. osztályt is kellett benne állítani.

5. A pusztákon az ismétlődő iskolázás az 1881/2-ik tanévben kezdődött; az 1896/7-ik tanévben a pusztai ismétlődő iskolákba 586 tanköteles járt.

6. A városban 1882/3-ig csak a fiúk részére voltak ismétlődő iskolák; a leányok ismétlődő iskolai oktatása az 1882/3-ik tanévben vette kezdetét három osztályban. Jelenleg már 6 ilyen ismétlődő iskolai leányosztály van, melyeket az 1896/7. tanévben 443 leány látogatott.

7. 1883/4-ben állítottatott fel az alsó-fokú ipariskola, mely azóta a két előkészítő osztályon kívül 6 osztályból és 3 alsófokú kereskedelmi iskolai osztályból álló tanintézetre fejlődött.

8. Igaz, hogy a gazdasági felső-népiskola az 1894/5-ik tanévvel megszűnt; de helyette ugyanakkor megnyílt az állami földműves iskola.

9. Új iskolaépületeket emelt a város:

a) a városban: az I. kerületi iskolát 12 tanteremmel (használatba vétetett 1781/2-ben); a II. kerületi iskolát 8 tanteremmel (h. v. fele 1887/8-ban, a másik fele 1888/9-ben); a III. kerületi iskolát (h. v. 1893/4-ben); 1892-ben megvette a Muszáj külvárosban a Sztk. Tóth-féle házat, iskolává alakította (van benne tanítói lakás és 1 tágas tanterem); 1896-ban megvette az Ötvös-féle házat s részben iskolává alakította; 1882-ben megvette a Csányi-féle házat s a négy tanteremmel bíró leányiskolává alakította;

1886-ban részben új (emeletes) épületet emelt a polgári leányiskola részére;

b) a pusztákon: 1880-ban Ballószeg pusztán (h. v. 1880/1-ik) tanévben; 1883-ban Pusztaszeren (h. v. 1883/4-ben); 1884-ben Szarkásban és Haleszban (h. v. 1884/5-ben); 1885-ben Felső-Szentkirályon (h. v. 1885/6-ben); 1888-ban Kisfáiban (h. v. 1888/9-ben); 1890-ben Urréten (h. v. 1890/1-ben); 1891-ben Várospályán (h. v. 1891/2-ben); 1892-ben Borbás és Szentkirály határában (h. v. 1892/3-ban); 1893-ban Helvétiatelepen, Alsó-Szentkirályon és Ágasegyházán (h. v. mind a három 1893/4-ben).

Ezen építkezések és telekvásárlások mintegy 250.000 frtba kerültek, a felszerelést nem is számítva.

10. 1877/8-ban Kecskemét város egész területén 3395 tanköteles járt iskolába; a most lefolyt 1896/7-ik tanévben pedig 6935, tehát 354-0nel több, a mi 104.47% szaporulat.

11. 1877/8-ban a városban levő elemi iskolákban a tanulók összes száma 2257 volt, most pedig — a polgári leányiskola előkészítő elemi iskolájának 180 növendékét nem számítva — 3089, — azt is beleszámítva — 3269; amúgy 832-vel, emigy 1012-vel több; amúgy 36.7%, emigy 54.8% szaporulat.

12. 1877/8-ban az összes pusztai iskolákat 497 növendék látogatta, most pedig 1914 (1328 mindennapi, 586 ismétlődő iskolás), tehát 1417-tel több, a mi 285% szaporulatnak felel meg.

13. 1877/8-ban a városi ismétlődő iskolákba (akkor még csak vasárnapi iskola volt) 269 tanuló járt, az 1896/7-ik tanévben pedig 629, tehát 360-nal több, a mi 133.8% szaporulat.

14. Hogy pedig Kecskemét város népoktatásügye intensive is fejlődött, azt a következő adatok mutatják:

a) A városi elemi iskolákban:

1877/8-ban:

I. osztályos volt	1268,	azaz	56.1%
II. " "	423,	" "	18.7 "
III. " "	334,	" "	14.7 "
IV. " "	232,	" "	10.2 "
V-VI. " "	—	" "	— "
Összesen:	2250.		

1896/7-ben:

I. osztályos volt	991,	azaz	32.1%
II. " "	750,	" "	24.2 "
III. " "	639,	" "	20.7 "
IV. " "	479,	" "	15.5 "
V-VI. " "	230,	" "	7.4 "
Összesen:	3089.		

b) A pusztai elemi (mindennapi) iskolákban:

I. osztályos volt	335,	azaz	67.0%
II. " "	124,	" "	24.9 "
III. " "	25,	" "	5.0 "
IV. " "	13,	" "	2.3 "
Összesen:	497.		

1896/7-ben:

I. osztályos volt	512,	azaz	38.6%
II. " "	505,	" "	30.5 "
III. " "	241,	" "	18.1 "
IV. " "	170,	" "	12.8 "

Összesen: 1428.

Ezek az adatok világosan mutatják, hogy most a népiskolai tanulóknak sokkal nagyobb része végezi el a népiskola valamennyi osztályát, mint 1877/8-ban, a mi a nép műveltségi fejlődésének egyik legfőbb biztosítója.

c) Az I. osztályú tanulók közül (a városi elemi iskolákban) II. osztályra képesített 1877/8-ban az akkori létszám 68.1%-a. Ugyanilyen a fejlődés a pusztai iskolákban is. Ugyanis 1877/8-ban a pusztai iskolák I. oszt. tanulóinak — a kimaradottakat nem is számítva — 57.2%-a bukott meg s volt kénytelen az osztályt ismételni (tehát felénél több), addig most ugyanott a bukottak száma a megfelelő létszámnak csak 21.2%-a.

d) A városi elemi iskolai tanulók közül évközben kimaradt 1877/8-ban az akkori létszám 14.1%-a, most a létszám 3.9%-a, — a pusztai iskolákból kimaradt 1877/8-ban a létszám (mindennapi isk.) 8.6%-a most 3.5%-a. Ismétlődő iskola pedig akkor a pusztai iskolákban még nem is volt, sőt a városban sem a leányok részére.

e) Igazgatói megbízatásom elején a tanulók beiratkozása a városi népiskolákba egész éven át tartott s így a tanév csak névleg kezdődött szeptemberben. 1878/9-ben a városi elemi iskolai I. osztályokba szeptember végéig csak 605-en iratkoztak be, sőt még november 1-ig is csak 789-en, holott a létszám az év végére 1246 lett; ugyanis még márcziusban, áprilisban és májusban is történtek beiratkozások (62, 67, ill. 87 tanuló). Így volt ez a többi osztályokban is. Most pedig évek hosszú sora óta szept. 1-én már a létszám 97%-a be van írva s a rendes tanítás szept. 11-én meg is kezdődik. A pusztai iskolákban november végén lehetett csak a rendes tanítást megkezdeni a beiratkozások rendetlen és késedelmes volta miatt; holott most már évek óta a rendes tanítás okt. 15-én, újabban okt. 11-én megkezdődik.

15. Végül igen nagy a haladás és fejlődés az iskoláknak tanszerekkel való felszerelésében és célszerű bebútorozásában, valamint abban is, hogy 16 pusztai iskolánk közül 15 már ifjúsági és népkönyvtárral is bír. *Pásthly Károly.*

Egy pár szó a „Mensa akadémiká”-ról.

Hosszú évek után sikerült végre a mult egyetemi tanév folyamán, az egyetem volt Rectora, Bognár István úr hatalmas támogatásával megnyitni az egyetem leghumánusabb, szép célú egyesületét: „A mensa akadémikát” (Diák asztal). Nem célunk itt e helyen

az egyesület történetét előadni, sem reklámot nem akarunk írni: csak pár szót arról hogy mi az a „Diák asztal”.

Eredetileg egy czél szolgálatára volt volna való: az egyetem szegényebb sorsu hallgatóinak segítészére, később még a megnyitás előtt hozzá csatoltunk egy másikat — és ez ma a Mensa főczélja — létjoga: otthont adni az egyetemi hallgatóknak, — megmenteni a nagyvárosi életet nem ösmerő tapasztalatlan ifjúságot a lelketlen üzérk csapdától.

Ez ideig szétszórva, társaság nélkül, avagy rossz társaságban drága pénzen rossz és minden tápanyagok nélküli ételeket kapott az ifjúság, míg ma a Mensa szép helyiségében izléses, tiszta asztaloknál jó ételeket szolgáltat ki Zilahy Ágnes híres magyar konyhája. Mindenki talál ott magának kellemes társaságot, kikkel vigan, kedélyesen — szinte családian tölti el ebéd- s vacsoraidőjét. Most, midőn egy új egyetemi év előtt állunk, felkérek minden egyetemi polgárt, ne forduljon el közönnyel e nemes s mondhatni páratlanul álló egyesülettől, midőn kedves otthonunkat el kell hagyni — el kell válni szeretteiktől, vigasztalja mindnyájukat az a tudat, hogy otthonukat pótolni fogja a „Mensa”, hol jó, izletes ételeken kívül jó társaságot, bajtársi szeretetet fognak élvezni, — hol idősebb, tapasztaltabb bajtársaiktól tanácsot nyerhetnek, s így könnyebb lesz megküzdenni úgy az erkölcsi, mint az anyagi akadályokkal. Nem tudhatom eléggé melegen ajánlani a szülők figyelmébe a Mensát, mert hiszen gyermekeik sorsa érdekli őket legjobban, már pedig csupán ezen nemes czélú egyesület van hivatva arra, hogy az ifjúságnak jó ételekkel egészségét, testi erejét megőrizze, — jó társaság által pedig megóvja őket a főváros romlott erkölcsi világától. Hiszen hogy ha minden egyetemi polgár át fogja látni ezen egyesület nemes hivatását s nem fog kicsinyes előítéletekkel elfordulni, akkor egy nagyon fontos és üdvös fordulat fog beállni az egyetemi polgárság életében — nem fognak évenként annyi könnyet hullatni a szülők megrongált egészséggel körükbe visszaérkezett gyermekeik miatt, mit a rossz társaság és rossz élelmezés szült.

A kezdet nehézségeit leküzdöttük, megteremtve áll előttünk egy nemes, magasztos intézmény, melyben saját jólétünket fogjuk feltalálni, bizalommal fordulok tehát az egyetemi ifjúsághoz s a minden szépért és nemesért lelkesedő magyar szülőkhöz, saját maguk és szeretteik érdekében, támogassák ezen egyesületet, támogatva ezzel saját jólétüket.

Az egyesület helyisége Zöldfa-útcza 14. szám alatt az I. emeleten van, hová minden tudakozódások és a kedvezmény iránti kérévények intézendők.

A megnyitás szeptember hó 3-án lesz. Ebéd és vacsora ára egy óra 16 frt, ebéd külön 10-50 kr., vacsora külön 5-50 kr.

A kiszolgáltattott ételek és a feldolgozandó anyagok az egyesületi orvos által megvizsgálatnak.

Pártoljuk, saját hasznunk, a Mensa acaadémikát.

A „Mensa akadémika“ elnöke.

A Keszthelyi Gazdasági Tanintézet 100 éves jubileuma.

Nagy és nemes — a kegyeletnek és a jövő édes reményének kettős ünnepére készül Keszthely közönsége és a gazdasági tanintézetnek tanári kara, midőn a tanintézet 100 éves multjának s új tanépülete felavatásának f. évi okt. 12 én ünnepet szentel.

Hogy jogosult-e vajjon e tervezett ünnepség a megtartásra, vagy nem, az nézetünk szerint bővebb fejtegetésre nem szorul azok előtt, kik hazánk és kontinensünk történelmét csak halvány vonásokban is ismerik, s kik feltudják fogni, mi az, midőn arról van szó, hogy vén kontinensünk — keletkezésre nézve legalább is — első gazdasági tanintézetnek 100 éves multjára tekintünk vissza, leróván egyszermind kegyeletünk adóját azon nagyjaink egyesei előtt, kik nemzetünknek — mint agrikultur nemzetnek — útát és módot nyújtottak arra, hogy — daczára csekély népes-

ségi számarányunknak — elfoglalja nagy küzdelmek árán is a kulturnemzetek között azt a helyet, melyen ma áll s melyért minden elfogulatlan nemzet előtt ma tisztelet tárgyat képezheti.

Továbbá, midőn arról van szó, hogy összehasonlítást tehetünk azon eszközök között, melyekkel apáink nemzeti jólétünk kivívásában fáradoztak — és azon eszközök között, melyek nekünk s gyermekeinknek ma, a mult fáradozásainak gyümölcseként — rendelkezésünkre állanak, s melyeknek láttára feleled lelkünk s biztos reményvel és nagy lelkesedéssel indulhatunk a hódító útra, megvívni ama szellemi harczt, melyet a sors — mint kulturnemzetektől körülvelt népnek — előnkbe irt.

De hogy ezen ünnepség méltó legyen tárgyához, nézetünk szerint nem elég azt szűk körben megülnünk. Szükséges hogy ezen ünnepély nemzeti ünnepé avassuk az által, hogy azon minél számosabban megjelenünk. Ez erkölcsi kötelességre első sorban és különösen azoknak, kik megélhetésükre, hivatásuk betöltésére az eszközöket a „Georgikon“ és e gazdasági tanintézettől nyerték, t. i. a „Georgikon“ és a tanintézet volt hallgatóinak, ezek után pedig mindenkinek, kik ma gazdasági viszonyaink előrehaladottabb voltából bármily csekély előnyöket is élveznek — Magyarország összes polgárainak. Mert mindannyiunknak áthatva kell lenni attól a tudattól, hogy csak az a nemzet számíthat hosszú fenmaradásra, mely kegyelet és tisztelettel emlékszik meg nagyjairól, s mely megtudja becsülni azon alkotásokat, melyeket azok az ő boldogulhatására és dicsőségére formáltak.

És Keszthely városa a gazdasági tanintézet tanári karával együtt át van hatva attól a tudattól, s nem riadva vissza az áldozatoktól és felfogva az ünnepély magasztos voltát, ime, tisztelettel hívja meg szerény körébe mindazokat, kik szivesek lesznek megjelenésükkel e nemzeti ünnepély fényét emelni. Az ünnepély idejére minden egyes keszthelyi polgár szivesen ajánlja fel szállásul lakását. Csak arra kéri fel az ünnepélyen részt venni szándékozót, hogy az elszállásolás könnyebb megejthetése czéljából sziveskedjenek f. évi szeptember hó 25-ig a gazd. tanintézet igazgatóságánál a következőket bejelenteni: 1. az érkezés napját, 2. azt, hogy családdal és pedig hány tagból álló családdal, 3. az érkező családdal hány férfi és hány nő tagja, 4. vagy csak magányosan érkezik-e.

Az ünnepély vázlatos programja már közöltetett, a részletes program később léssen közzétéve. — Az ünnepélyre vonatkozó mindennemű kérdézősködékre szivesen nyújt felvilágosítást a tanintézet igazgatósági irodája.

Helytálló iparfoglalkozások Magyarországon.

A világ polgáriaskodó fölfogás erősen gyalulja a nemzeties irányt minden téren, pedig hazájától az embert elválasztani nem lehet, tőle függ nem csak élete, de sok részt eszejárása, gondolat világa is. A tudományra nézve azt hajtogatják, hogy tiszta forrás legyen az, ne zavaros folyadék, melyet előbb a speciális talaj földjétől kell megtisztítani. A szellemi alkotásnál elégnék tartják a tartalmat, szerintök a nyelvi forma mellékes. Heine még ki is gunyolja a lengyel rajongó honszeretét, midőn így szól: Sztét nézett a francia Lengyelország egyik szomorú képű mocsáros vidékén, fölrugott egy darab iszapos rögöt s ezt nevezik, úgy mond, „hazá”-nak.

Pedig hát a speciális talajon és annak jellemző ege alatt él az embervilág, onnan meríti föntartása föltételeit, az szabja meg foglalkozása módjait és boldogulását a benne rejlő vagy föltéte kiterített kincsek kihasználása útján, számításon kívül nem hagyhatja azt a függelékét sem, melynek éghajlat a neve; vagy társadalmi viszonyok, melyek már kifejeződtek. Áll pedig ez az östermelőre úgy, mint a nyers anyagok földolgozójára, áll a közvetítő kereskedőre úgy, mint a fogyasztó magasabb osztályokra

nézve, mely kizárólagosabban értelmiségi munkát végez.

Szép faj ez a magyar s áldott a földje is, de gyarapodása eszközeit annak a talajkincseiben köteles keresni, a mely lábai alatt terül; ha azok ott hiányzanak vagy másfélék vannak jelen, mint a minőkre neki szükség van, tengés-lengés az élete és ez kivált az iparüzés sikerességére szükséges, úgy hogy vannak helytálló foglalkozás módok. Ki akarna jelentős vasipart teremteni az áldott Alföldön? hol nincs közelben vasbánya, mely a földolgozni való nyers anyagot olcsón szolgáltatná; nincsen föltárt kőszéntelep, mely még a háztartás szükségletét födözhetné is. Mert elérhetet' en nagy mélyben van az ősi szikla, homok és anyagrétegek alatt, mely e két nélkülözhetetlen anyagot adhatná.

Az erdélyrészi keleti szép vármegyéknek van ősi sziklájok a fölszinen bővebben, mint kellene, de mivel vasérczekben szegény az, úgy, hogy a bányászata ki nem fizeti magát: ott még ma is találni fakó szekeret, mely egészen a bognár műhelyéből kerül ki a nélkül, hogy használatba vétele előtt, mint itt nálunk, fölvasalás végett kovácshoz vándorolna; fából van annak még a kerékszege is és hirmagért sem talál a szem vaszilánkot sem. Itt tehát sok munkától elesik a kovács, de a lakatos is, mert ott van a fakilines hazája. De már Füzesen (Verzár) Biharmegyében minden ember üzi a kovács mesterséget, el is látják a közel vidéket bőven.

Trencsén vármegyében is több a merész alakulású, bájoló kőszikla, mint a vas vagy a kenyérke. Ez okon a vidék népe, mint vándor iparos, járja be a föld kerekességét és fölleli munkáját mindenütt, a hol csak repedt fazék van. Letelepszik a drótos mester a földre, szetveti két lábát, közé teszi ipar-eszközeinek szertárát, a börtarisznyát, kihálása belőle csiptetőjét, harapófogóját és dolgozik Isten szabad ege alatt; készít még pipaszurkálót, egérfogót, habverőt és becsületére válnak azok neki. Anyaggal könnyen ellátja magát, mert mindenütt van vasárús és fazekas. Az utóbbi iparosnak legnagyobb ellensége a drótos, mert minden cserepet egészszé szorongat össze.

Kövesfalva (Kamjonka), Rovne Trencsénben, Folyvárk, Haligócz, Nagy-Lipnik Szepesben a telepek, hol nyáron csak aggok, asszonyok és gyermekek vannak, a munkaképes férfi nép mind vándor iparos.

Zólyom megyében is van 24—30 posztós, kik évente átlag 80000 m. posztót készítenek, de a posztókészítő ipar ősi birodalma Nyitra vármegye nyugoti része, hol a szomszéd Magyarország mintaszerű juhászata megteremtette a gyapjú földolgozását is. Óhatlan volt, hogy a közel községek népe el ne sajátította legyen; így települt át ez a derék iparág a Morva folyó innenső partjára és sok a posztós Vág-Ujhelyt, Verbón, Miaván, Érsekujvárt, Tapolcsánban, Német-Prónán, de legtöbb Szakolezán, hol a 40 es években 109 posztómester volt 6000 lakos között. Dunántúl, úgy látszik, hajdan volt virágzóbb a posztóipar, mert annak az országrésznek Pannónia nevé nemelyek a pannus (posztó) névtől származtatják.

Jelentős iparág a timarkodás. Volt Segesvárt csertörő malom már 1367-ben, a XVIII. században pedig évente 300 mázsa gubacsot vittek onnan a külföldre; Zalában Turnicza községnek annyi a bőrkészítője, hogy a göcseji palóc néz a turnisaikat csak pofabőr-árúsoknak nevezi. Trencsénben Rajecz városnak alig 3000 lakosa között 40 év előtt 200 bőrkészítő volt. Van is ott cser eiég, szolgáltatják az erdők bőven, csörög tiszta vizü patak mindenütt, mely nélkül a tlmár nem dolgozhat, olesó a mész, mert sok az égetésére szükséges fa; ellensúlyozák ezek a nyersbőr drágaságát, ha épen messziről kellene is szállítani. De a közel Pozsony, úgy látszik, kiadós, mert a város már 1376-ban határozta meg, hogy ott csak 28 mészáros lehessen, ugyanannyi székben.

A bőrkészítő ipar legtermészetesebb függeléke a csizmadiaság, melyből már rég válakozott ki a cipészet. — 1376-ból ismeretes a pozsonyi cipőkészítő czéh szabályzata,

mely szerint évenként két czéh mestert választottak. Rozsnyón 1888-ban 5350. iparos között 36 volt a csipész; Kóhalmos Erdélyben hirse is végődtek. Igazi hazája a szizmakészítő iparnak ott van, a hol hazánk hegyvidéke a sikssággal érintkezik. Felsőház év előtt annyi volt a csizmadia mester Vácson, hogy midőn az ünnepi körmeneten saját zászlóik alatt testületileg jelentek meg a czéhek, akkora számot sort tett a csizmadiaké, mint 8—10 más czéh együtt véve.

A gyöngyösi mesterek ma is híresek, Miskolcra pedig nem volt szabad többnek lenni 999-nél, az 1000-ik hiába remekelt megkénytelen volt várni addig, míg valamelyik mester az élők sorából kidült, hogy helyébe léphessen. Esztergomban az iparosok $\frac{1}{4}$ -ed csizmakészítő. Ó-Turán Nyitramegyében évről-évre többet összeütnek 12000 pár csizmánál. Rozsnyón 1888-ban 535 mesterember között 178 csizmadia volt, tehát több mint 33%. Szatmár 300, Nagy-Károlyban 150 csizmadia mester van és mindenikök tudja, hogy mely vidéken kelendő a ránczos, hol a ványolt ezizma és azt saját szekerekön viszik el oda. Vácson valaha meg a volt saját öltözetök; ránczos gombsarkantyús ezizma, ellenzős magyar nadrág, pitykés mellény, szággallérú karbonári köpönyeg és magas tetejű kalap. — erről mindig megismerhető volt a fontoskodó arezú csizmadia-mester.

Selmező kitűnő pipaagyagot szolgáltat. Híres is a selmezői pipa, ezüstre is kupakolják és sok utánzata kering ország-szerte. Alakját ugyan ellesték a gerencserek, de nem tudják megadni neki a mondhatatlan jó tulajdonságot, mely a selmezőt kizárólagosan jellemzi. Meg van engedve az utánzás, rányomható a selmezői név is, de köteles minden utánzó még egy csillagot is rápréselni a készítményére, mi tájékoztatja az avatott vevő szemét, hogy tulajdonképen csak imitációval van dolga. A nógrádmegyei palóc szüveges dobóci és a debreczeni makrapipák sem versenyezhetnek a selmezőivel, mert gyarlóbb az anyaguk.

Mező-Telegd eszerpedényeiről híres. Baranyában a hertelendi lányok ügyesek a gerencsér munkában, bugyogós korsóikban sokkal tovább hűvösön marad a víz, mint a másvidéki kontár művekben. Szintén Dunán túli Mágocsnak neves az ayyagipara, az ott készült szilárd, kekesbe hajló színű kőedények az úri családok előtt becsben állanak; az itt való népies iparág föntartása végett 1887. óta agyagidomító iskolát tart fenn az állam.

Része van az aradi liszt külföldi kelendőségének el nem halványuló dicsőségében Sebeczi István zarándi ácsmesternek, ki a Körösbe ömlő Tasónyi patakra 1778-ban szárnyas malmokat kezdett, építeni a melyekhez hasonlókat a megyében ma is 30000 méter mázsa gabonát őrölnek; de mióta a svájci malmok átalakították őrleköveiket a bánati búzához, ők is tudnak olyan lisztet őrteni, mely vetekszik az aradival. Legnagyobb malomváros híreben Éjszakamerikában Minneapolis áll, de kimutatta az újabb statisztika, hogy Budapest malmai teljes erővel 7 millió métermázsa lisztet bírnak előállítani 20000-rel többet, mint Minneapolis.

Vas- és Zalavármegyék déli síkjain a lakosság a század elején és részben ma is timár, csizmadia, szabó és kovács. A kádár, pintér, bognár ipar törzshelye Szlavon-Horvátország, mert igazán bővében van a tölgy és egyéb haszonfának, rengeteg dongaanyagot szolgáltat a külföldre is; csak 1894-ben Fiumén át 5.526.255 db. dongát vittek ki; úgy szintén sok tölgyfaedény megy ki onnan Európa egyéb országaiba, még Amerikába is. Nem rég történt, hogy Párisból pompás hintót hozatott egyik magyar főúr Budapestre és nagyra nőtt a esodálkozása, mikor annak kerékgyáiban megjelentek eselédai egy váczi kocsigyáros czégyjét. Alaposan mutatja ki Tóth Béla, hogy a kocsai tulajdonkép magyar találmány.

Kecskeméti szőlősgazdák!

Nagy veszedelem fenyegeti szőlőtermésünket. Nem filoxera, nem peronospora, nem is blackrot, hanem a rothadás. Ha valaki

mostanában megnézte szőlőjét s látta, hogy a szép termést, melyhez nagy reményeket kötött, a rothadás pusztítja, magyareMBER szokása szerint, egyet káromkodott, azután igyekezett magát megnyugtanni, mint olyan dolgon, a min változtatni nincs hatalmában. Azt hiszi, hogy a rothadás a sok esőzésnek a talaj víz magas állásának a következtése. Én is úgy gondoltam. Azonban tegnap másról győződtem meg. Korai esemege szőlőmet selejteztettem, a rothadókat leszedtettem és selejtezés közben egyik vinczellérem azt mondja, hogy kukaczos a szőlő. Figyelmessé lettem s csakugyan egy fűrt szőlőről öt darab kukacot szedtünk le teljesen kifejlődve. Ez a szőlő moly álcája. Egy fűrről egy molypille is repült el. Úgy hiszem ez tojásait rakta le.

A napokban egyik nagy szőlőbirtokos panaszkodott, hogy Angevin rojalja nagyon rothad, nem tudja, mi az oka! Rendszerint így vagyunk, ha látjuk a bajt, bosszandunk, de eszünkbe sem jut megvizsgálni a bajokat. Nem azt vizsgáljuk a hol a baj van; hanem elméledünk s elméletben keressük az okot, felnézünk a levegőbe, a fellegekbe, a földre s mindenütt találunk valószínű okot, de a valódit nem találjuk meg; mert nem ott keressük, a hol legkönnyebben és legbiztosabban megtalálhatnánk; magában a szőlőben. Mihelyt a moly álcáját megtaláltam egyfűrtön, tisztában voltam azzal, hogy a rothadásnak ez az oka. Mázsa számra szedhettem, már most teljesen megérett részben meg is süppedt, korai esemege szőlőmet. Károm százakra megy de ezen már nem segíthetek. Nyomban megvizsgáltam rothadó kadarkáimat, mindenütt megtaláltam a szőlőmoly álcáját. Próbálja meg akárki: nyisson fel egy rothadt, de még teljes nedvében levő szőlőszemet, meg fogja benne találni a mag mellett a parányi kis fehér kukacot. A szőlő moly (moly pille) mely épen olyan nagyságú, mint az alma moly lepkéje, a szőlőszemre rakja le petéit s ezek néhány nap múlva kikelvén szántani kezdik a szőlőszemet, barázdákat vonnak rajta, azután bele ássák magukat a szembe s a szem rothadásnak indul.

Kecskeméti szőlősgazdák! Kiszámíthatatlan az a kár, melyet ez a vészhozó féreg szőlőinkben tehet és tenni fog, ha elejét nem vesszük. Ma már ismerjük a tömeges rothadás okát, nem szabad összetett kezekkel néznünk a pusztulást. Védekezniünk kell. Kettős védekezési mód van e kártékony féreg ellen egyfelől a lepkéket; másfelől a kukacokat kell pusztítanunk. A lepkék ellen esténként a szőlőközött levő utakon különböző helyeken tüzet kell nyújtani s azt éjfélig táplálni. Tudjuk, hogy az éji lepkék a világosságra és bele repülnek, így sok lepke elpusztul mielőtt petéit lerakhatta volna, s az új nemzedék keletkezését meggátoljuk. A másik mód: nyílt edényekben félfenekű hordókat, kádakat, vagy esőbröket megtölteni vízzel úgy, hogy legalább fél láb üres tér legyen víz és az edény felső széle között s az edényre lámpát alkalmazni úgy, hogy az, az edény közepén legyen s olyan lámpát, melyet a szél ki nem olt. A lepkék a lámpa fölött röpködve égetett szárnyakkal a vízbe hullanak. A hernyók, vagy kukacok ellen permetezni kell a szőlőfűrtöket kvasszia főzettel, melyet föloldott szappannal kell keverni. Egy percentes oldattal. Egy kiló kvassziát kell főzni néhány liter vízben háromóra hosszáig, aztán felhigítani egy hektoliterre, közé keverni a szappan oldatot; akár milyen szappan jó e célra, s ezzel kell a fűrtöket permetezni. A

hernyó midőn szántogatni kezdi a szemháját s kóstólhatja hol egy, hol más helyen, megmérgezi magát s mielőtt kártékony munkáját megkezdhetné, elvész. Ez a mérgegyenge, hogy ez semmiféle aggodalomra okot nem adhat, különben is ha egy pár eső éri, lemossa.

Fel hát a munkára kivétel nélkül mindenki, mert csak úgy lehet a vésznek elejét venni, ha minden szőlősgazda védekezik. A szörványosan végzett munka teljes eredményre nem vezethet; mert a ki a férgeket nem pusztítja, az tenyészté mások számára is, és a jövő évi termés veszedelmére, kívánatos volna hatósági intézkedés, hogy egyesek hanyagsága miatt az egész ne szenvedjen.

Óhajtható lenne az is, hogy egyik vagy másik kereskedő szerezne be olyan lámpákat, melyek a vízszinén libegnek, de a szél ki nem oltja. Ha készen kapnánk, szivesebben vennénk, mint vele babráljunk.

Papp Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ö felsége a király születésnapjának évfordulóját** a trónhoz és a legalkotmányosabb uralkodóhoz való hagyományos hűség és szeretet őszinte nyilvánulása közepett, ünnepelte meg f. hó 18-án városunk közönsége, mely alkalommal a r. k. anyateplomban bemutatott ünnepélyes istenitiszteleten — melyet Bogdy Pál apátplébános fényes segédlettel celebrált — résztvett a városi törvényhatóság tisztviselő kara élén Kada Elek polgármesterrel és a helyben székelő egész katona-tisztikar. A magyar nemzet őszinte szívéből kelt fohászához járulunk mi is, midőn kérjük az isteni gondviselést, hogy a magyar nemzet jó atyját, felséges királyunkat áraszsza el áldásával, tegye boldoggá s dicsőséggel övezze drága életét!

— **Közgyűlés.** A városi törvényhatóság f. hó 24-én, kedden tartja rendes havi közgyűlését, melyen a többek között az ipariskolánál megüresedett rajztanítói állást is betölti. A közigazgatási bizottság gyűlése hétfőn f. hó 23-án lesz.

— **Kinevezés.** A pestvidéki királyi tábla elnöke, Haris Andor végzett joghallgatót, lapunk derék munkatársát, a czeplédi kir. törvényszékhez joggyakornoknak nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Merász István pancsovai királyi törvényszéki és Ugrik Géza kecskeméti királyi járásbírói aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— **A Szent-István napi nagy nemzeti ünnepet** kiváló fényvel ünnepelte meg városunk közönsége. A délelőtt tartott isteni tiszteleten városunk érdemes és szeretett főispánja Benitzky Ferencz ő nagy méltósága vezetése mellett az egész közigazgatási tisztikar, törvényszék és a katonatisztikar teljes díszben jelent meg, délután pedig nagy szent-István napi népmulatság volt a műkertben.

— **A katolikus autonómiai képviselő választása** nálunk Kecskeméten tegnap, szombaton kezdődött meg s ma ér véget. Az előjelekből ítélve egyhangú választásról van szó, melylyel gróf Szapáry István volt főispánt tünteti ki városunk közönsége.

— **Az országos tanítói árvaháznak** Kecskeméten leendő felállítása ügyében járt a napokban közöttünk Gömörly vall. és közokt. miniszteri tanácsos. Az alkalmas terület megismerésén s a városnak tett kedvező ajánlatait mérlegelven, méltányosnak látja, hogy az árvaház Kecskeméten létesíttessék.

— **A Debreczeni Daloskör**, mint már jelentettük, délvidéki nagy útjára megindult, Konstantinápolyba is elútnak. Belgrádban a szerb árvízkarosultak javára hangversenyt rendeznek, a szerb hírlapok barátságos cikkekben köszöntik a magyar dalosokat. A debreczeniek hozzánk e hó 27-én d. u. 3-30 perczkor érkeznek. Reméljük, hogy az igaz magyar vendégszeretet és barátság melegségével fogadják őket városunk közönsége.

— **A kecskeméti ev. ref. főgimnáziumban** az 1897/8-dik évre vonatkozó beiratások szeptember 1—8. napjain d. e. 8—12 óráig történnek az igazgatói irodában. Tájékoztató szükségességnek vélem felemlíteni, hogy a nt. egyháztanácsnak f. é. július 11-én tartott ülésében a tandíj akként állapított meg, hogy a helybeli ev. ref. vallású tanulók a szokásos mellékdíjakon kívül egész évre 15 frtot, a vidéki illetőségű ev. ref. hitvallású tanulók 20 frtot, a más hitvallásúak pedig illetőségre való tekintet nélkül 24 frtot fizetnek egész évre. A tandíj két egyenlő részben is fizethető. Egyidejűleg felhívom azon családfeleket, kik tanulókat teljes ellátásra, vagy szállásra elfogadni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat alulirotnál bejelenteni sziveskedjenek, annyival inkább, mert az iskolai törvények értelmében tanulóknak szállás-felvétel csak bejelentett családoknál engedhető meg. Kecskemét, 1897. augusztus 13-án, Katona Mihály, ev. ref. főgimnáziumi igazgató.

— **A Debreczeni Dalárda** f. hó 27. és 28-án tartandó látogatása és hangversenye elé élénk érdeklődéssel néz közönségünk. A rendező bizottság minden lehetőséget elkövet a vendégek szives vendéglátására és itteni időzésük kellemessé tételére. A Műkertben rendezendő hangversenyben legjelesebb műkedvelőink vesznek részt, melynek magas értéket kölcsönöz különösen az, hogy a debreczeni kitűnő dalárda több énekszámmal gazdagítja a programot. Midőn szívből üdvözljük a közénk érkező kedves dalárokat, kívánjuk, hogy közöttünk kellemesen érezzék magukat s jó emlékeket vigyenek haza otthonukba.

— **Az áll. s közs. polgári és elemi leányiskolában** a növendékek beírása az 1897/8. isk. évre f. évi szeptember 1-től 5-ig lesz, mindenkor reggel 8 órától 11-ig. Minden beiratkozó növendék tartozik felmutatni iskolai bizonyítványát, azok pedig, kik első ízben jönnek a polgári iskolába, az újraoltatási bizonyítványt is. Tandíjmentességért f. évi augusztus 31-ig lehet jelentkezni az igazgatóságnál. A javító vizsgálatok szeptember 4-ikén d. e. 9 órakor lesznek. Kecskemét, 1897. aug. 19. Az igazgatóság.

— **Újítás számba** megy postai forgalmunkban az a haladás, hogy a Körösi-útczán végig s bent a piacztéren összesen 12 új nagy díszes levélszekrényt állított föl a posta igazgatóság. Mindenesetre köszönettel tartozunk derék posta és távirda főnökünknek, a ki hathatós befolyással közönségünk ezen régi vágyát valósította.

— **Iskolai értesítés.** A kecskeméti állami főreáliskolában a pótló, javító és fölvételi vizsgálatok augusztus 29—31 napjain lesznek; a tanulók pótló beírása szeptember 1—3. napjain, az iskolaév nyitása 4-én.

— **A kecsk. jótékony nőegylet ipariskolájában** a beírások szeptember hó 1-től 8-ik napjáig eszközöltetnek. A beírási díj 1 frt, tandíj 2 frt. Akik tandíj elengedéseért óhajtanak folyamodni, azok kérvényeiket legkésőbb szeptember 5-kéig adják be.

— **A katolikus egyelet zászloszentelési ünnepélye** f. hó 15-én nagyboldog-aszony napján — nagyfényvel és a közönség élénk érdeklődése mellett ment végbe. A remek művész zászlot a r. kath. anyateplomban Bogyó Pál apátplébános szentelte meg s verte bele az első szöveget. A zászloszentelés emlékére délután a műkertben sikerült mulatságot rendezett az egyelet, mely kivilágos kivirad-tig tartott.

— **Lóverseny.** A cs. és kir. jász és kún 13. huszárezred f. hó 18-án délután a szolnoki köz végén sikerült tiszti és legénységi lóver-

senyt rendezett, melyen a közönség szép számmal vett részt. Volt első sorban gátverseny, tisztek, hadapródok és egyéves önkéntesek saját lovai számára, 2-szor vadászverseny huszárok számára szolgálati lovakon, 3-szor akadályverseny, tisztek és hadapródok szolgálati lovai számára, 4-szer vadászverseny, altisztek számára, szolgálati lovaikon, 5-ször akadályverseny, tisztek, hadapródok és egyéves önkéntesek számára, saját lovaikon, 6-szor vadászverseny tisztek és hadapródok számára.

— **A helybeli izraelita templom villamos világítása.** Öszinte örömmel értesülünk a helybeli izraelita hitközség minden téren való haladásáról. Legújabbán arról van szó, hogy a hitközség a templomát fogja villamos fényvel világítani és pedig oly gazdagon, hogy nem kevesebb, mint tizenháromezer hetvenhat gyertya fényű világítás lesz, nem is kell mondanunk, hogy ez olyan pazar berendezése lesz a villamos világításnak, hogy valószínű nappali fényárban fog úszni az egész templom. Mindenek dacára a hitközség rövid egy néhány év múlva még megtakarítást fog felmutatni, mert Ganz és társa cég olyan kedvezménybe részesítette a hitközséget, hogy nem fog annyiba kerülni a villam, mint a mennyibe most a gyertyával való világítás kerül. Ezen felül még egy igen nagy előnye is lesz a villamos világításnak az, hogy az ünnepi finom férfi és női ruhák nem lesznek a haszonvehetlenségnek kitéve a folytonosan aláhulló gyertyaceppektől.

— **A „Nemzeti Zenedében”** a növendékek beírása f. évi augusztus hó 30-ától bezár. szeptember hó 5-éig az intézet helyiségében (IV. Újvilág-útcza 14. sz.) naponként délelőtt 9—12 óráig történik. Ezen időn túl csakis külön igazgatói engedély alapján naponként délután 3—5 óráig. Mindkét nembeli növendékek felvételnek az ének, zongora, orgona, az összes vonós- és fúvó-hangszerek, továbbá az összhangzattan, zeneszerzési, zene-történeti és aeshetikai tanszakokba, a vonosnégyes és zenekari iskolába, valamint az egyházi zene és lythurgiai tanszakokba. Beírási díj 6 frt.

— **A villamvilágítás** bevezetése szépen halad az egyes magánházakba, de sajnos, az utcákról egészen elfeledkeztek, mert nem helyezték el a régi lámpákat, sem nem vezették oda még be a vilányt s így sok nagyobb utcza afrikai sötétség uralkodik. Pedig elég lenne például a kis Szolnokot felhozni, hol még legkisebb, járdanélküli utczában is villamfényt élveznek a lakosok. Talán megtehetnők mi is ezt, mert ez szebb, jobb és praktikusabb, mint a csepegő, pislogó petróleumlámpás.

— **Egy szerencsétlen utcza.** Régi a nóta, de hiába fájunk. Ismét a nyitott csatornájú Folyóka-útczáról van szó. Valóban nem értjük még mindig, hogy mit akarnak ezzel, mert az utczában a nyitott csatornából oly fojtó, bűzös levegő árad ki, hogy az ember majd beleszédül, ha arra megy. Ismételjük, nem értjük, kit terhel ez iránt a hanyagság vétke, de sürgősen utána kell látni, hogy az utcza fedett csatornát kapjon, mivel a város csatornáiban összegyülemző bűz és ártalmas gőzök itt szállnak fel a piszkos fövényből, mit a víz odahordva, lerak.

— **Mezőgazdasági tanfolyam néptanítók számára.** Folyó hó 2-án, hétfőn vette kezdetét a kecskeméti földmives iskolában az a tanfolyam, melyet a földmivelésügyi miniszter a néptanítók részére tartat, hogy azok a mezőgazdaságban magukat annyira kiképezhessék, hogy a föllállítandó gazdasági ismétlő-iskolákat vezethessék, azokban taníthassanak. A kecskeméti m. kir. földmives iskolában 21 néptanító hallgatja a tanfolyamot, akik az ország különböző vidékeiről sereglettek össze. Van itt baranyai, zalai, nyitrai, kolozsi, turóci, hevesi, torontáli megyei néptanító, kiknek tulnyomó része családos ember lévén, családjaiktól távol, a fáradságos tanulással töltik iskolai színidejüket. A tanfolyam vezetője Grassely Miklós, a földmives iskola igazgatója és mint kitűnő szakférfi, igazán lelkiismeretesen fogja föl hi-

vatását, minden pillanatot fölhasznál hallgatóival abban az irányban, hogy ezek megismerkedvén a mezőgazdaság újabb vívmányaival, majdan ügyes vezetői és oktatói lehessenek nemcsak az ismétlő-iskoláknak, de még a kisebb mezőgazdasággal foglalkozó földmives népek is. Az igazgatón kívül előadást tart még: Tarr Gyula int. segédtanár és Nádas János kertész-tanító.

— **A villamos áram felhasználása.** Felhivatnak mindazon iparral, vagy kereskedéssel foglalkozó urak, a kik a város által termelt villamos áramot erőátviteli célokra (gépek hajtására stb.) akarják használni, hogy egymás között a dolgot megbeszélvén, társuljanak, és szándékukat a város tanácsánál jelentsék be. Megjegyeztetik, hogy 30 lóerőt tevő erőszükségletnek mulhatatlanul össze kell jönni. Erőátviteli célokra a mellékelt díjszabás szerint a villamos áram hectovathját 3 krért adja a város. Hogy az érdeklődők a felszerelés és a használandó erőt illetőleg, magukat tájékozthassák, a különböző nagyságú hajtó és indító gépek árait a következőkben állítjuk össze: a) $\frac{1}{4}$ lóerős motor 210 frt ind. kész. hozzá 80 frt, b) $\frac{1}{2}$ lóerős 285 frt, ind. kész. 80 frt, c) 1 lóerős 350 frt, ind. kész. 80 frt, d) 2 lóerős 472 frt, ind. kész. 80 frt, e) 3 lóerős 584 frt, ind. kész. 80 frt, f) 6 lóerős 736 frt, ind. kész. 100 frt, g) 10 lóerős 1118 frt, ind. kész. 220 frt. A felszereléshez szükséges vezetékek árát pontosan megmondani nem lehet, mert az helyenként más és más, azonban a motorok árának circa 15—20 %-át teszik ki. Egy lóerő óra 13—14 krba kerül. Az elhasznált villamos áram, ilyenmő használatnál is árammérővel fog méretni, melynek kölcsöndíja évenként 6 frt. A közölt adatokból ki-kijá-jékozhatja magát a berendezés költségei felől. Ha a jelentkezés megfelelő mérvű volna, talán még azt is lehetne remélni, hogy a motorokat a város állítaná be az egyesekhez, melynek árát aztán meghatározott idő alatt ki-kijá visszatértené bizonyos részletfizetés mellett.

— **Tűz volt folyó hó 15-én éjjel** városunkban, mely alkalommal éjjel 11 óra 15 perczkor a Szolnoki hegy 90. sz. a. Sárai Szabó István tulajdonát képező lakóház nádasfedele gyúlt ki, a tett színhelyére érkezett tűzörség tisztán csak a tűz lokalizálása s az égő épülettel egybe épített másik lakóház nádasfedele megmentésére szoritkozott, a mit másfél órai megfeszített munka után sikerült is elérnie. A ház biztosítva volt, a tulajdonos kára így hát részben megtérül. A tűzvizsgálat megejtetvén, azon szárnyaló hírekkel szemben, mintha az épület teteje bűnös gyújtogatásnak esett volna áldozatul, megállapított, hogy a tüzet az épületen álló rosszul épített kémény idézte elő.

— **Suba- és pokrócz-lopás.** Pár nappal ezelőtt Gere József a VIII. tized egy kores mája előtt megállva. bement egy pár pohár borra, mikor kijött, akkor ijedt csak meg nagyon, mert a kocsin hagyott subáját és lópokróczát valami élelmes gazember elemelte.

— **Betörés.** Folyó hó 11-én viradora Kökény Mihály szarkási lakos kamaráját ismeretlen tettesek feltörték és a bennelevő élelmi szereket eltolvajolták.

— **Cséplőgég által összetört munkás.** Nagy szerencsétlenség érte Kovács Mihály helybeli 19 éves cséplőgég-munkást, a mint folyó hó 14-én délelőtt egy nedves kéve gabonát eresztett be a gép dobjába, egy néhány szál szalma a balkarjára csavarodott és a dobba rántotta az embert is. Szerencse volt, hogy a gépész hamar észrevette és megállította a gépet, különben az embert teljesen összeronesolta volna, így pedig csak egyik karját zúzta szét, melyet még az nap délután amputálni kellett a városi kórházban. Az amputálást a tisztí orvosi kar végezte oly ügyesen, hogy most már a beteg a viszonyokhoz képest elég jól érzi magát.

— **Vakmerő tolvaj.** Bobek András VI. tized 125. sz. a. lakos f. hó 17-én egész családjával együtt a piacra ment, reggel 5—6 óra között, ahogy ott dolgozat végezve haza tértek, vették észre miszerint a házbán, mely-

ben ablaka nyitva maradt idegen ember járt, s 52 frt értékű ékszer a nyitott szublót-főkből elemelt, mi helyett egy pár értéktelen papucsot hagyott hátra cserébe. Az esetről délután értesített rendőrség a nyomozást azonnal megindította, eddig azonban eredményre nem jutott.

— **Ki nyert?** A népmulatság tegnapi nyeresémi húzásán a következő számok huzattak ki: 1. 1843. — 2. 180, tul. Banó Ger-gely. — 3. 325. — 4. 896. — 5. 1890. — 6. 1481. — 7. 1765. — 8. 961 tul. Papp Pál. — 9. 621. — 10. 126.

— **Tűz f. hó 19 én este 11 óra 15 perczkor jelzett tüzet a vészharang,** mikor is Herczeg Nándorné IX. tized 206. sz. a lakán levő nádasfedelű épület és az azzal egybe épített cseréppel fődött lakó ház teteje borult lángba. A tűzörség azonnal a helyszínén termett s a tüzet, karöltve a lakossággal, lokalizálta. A lakosság működésére azonban azt mondhatjuk, mit az egyszeri ember mondott a jégesőre, hogy „adtál uram esőt, de nincs benne köszönet“, ugyanis a polgárok Herczegné háza cserepes tetejét, melynek csak egy része égett ugye összetörték, a tűzoltóság oda érkezte előtt, hogy abban még a tűz sem okozhatott volna több kárt. A tűzrendőri vizsgálatok a tűzrendészetet vezető kapitány azonnal megkezdette, úgy haljuk, hogy a tüzet gondatlanság idézte elő, s az iratok a bírósághoz fognak áttétetni, a gondatlanság kérdésében leendő döntés végett. Az épületek biztosítva voltak talán két helyütt is; mit szintén a vizsgálat lesz hivatva kideríteni.

— **Egy fúrfangos lóköto-banda elfogása.** Ritka szép fogást csinált folyó hó 8—17-ig tartó fáradságos nyomozás után Fűvessy Imre rendőrkapitány. Nem kevesebről van szó, mint egy legfurfangosabb lóköto-banda elfogásáról, mely banda nem csak városunkat, de az egész megye közbiztonságát veszélyeztette. A dolog nyomára úgy jötték, hogy e hó 8-án megtartott országos vásáron egy gyóni ember Kis Lőrincz József helybeli lókupecznél ráismert saját lovaira, melyeket tőle csak néhány hóval ezelőtt loptak el. Kis azonban a lovakról szabályszerű járlatot, mutatván fel, káros már-már kezdett elállni keresetétől, azt vélvén, hogy tévedésben van. Mindezek dacára megjelentette az esetet Fűvessy Imre rendőrkapitánynak, ki minden habozás nélkül lefoglalta a kérdéses lovakat, azután kikereste a lovak járlatának előzőjét, miből aztán kitűnt, hogy Kis a lovakat Kovács Mihály kecskeméti pusztai lakostól vette. Kovács azonban nem bírta tovább igazolni, kénytelen volt bevallani, hogy ő bizony lopta a lovakat. Büntérsái voltak egy Bundás István nevű 1½ év óta szökésben lévő katonaszökevény, ki egyúttal Horváth-Szlavoniába is liferálta a loptott lovakat, és Baracsi László 19 éves napszamos. Orgazda pedig volt egy helybeli pusztán lakó fuvaros. A banda fúrfangja abban állott, hogy megvásárolt 4—6 forintos lovakat, azokat lebunkozta, a lólevelekhez pedig loptott olyan lovakat minők abban bejegyezve voltak. Ha véletlenül billeges volt a ló, az sem volt baj, mert készítették olyan bélyegző vasat, mint a lebunkozott ló lólevelében volt és olyan formán, hogy a loptott lóra illesztve a régi billeget leégette és csak az új látszott olyan alakban mint a minő a lólevelében volt. Ilyen módon eladott loptott ló eddig megkerült 10 drb, melyek Pest-megyé különböző részéről loptattak el. A banda, dacára a disznóvésznek, 8 drb disznót is loptott, melyek szintén megkerültek, tulajdonosai úgy ezeket, mint a lovakat már át is vették. A tolvajok valamenyen a kir. törvénytörés büntetésében vannak, a nyomozás azonban még folyamatban van.

— **Ellopott ló.** Folyó hó 10-ike táján Joljárt Sándor helybeli lakos Szentkirályi legelőjéről ismeretlen tettesek ellopták egy 70 frt értékű lovát a fabékóval együtt a nyomozás folyamatban van.

— **Liba-lopás.** Folyó hó 7-én délelőtti órákban, Dékai Julianna jól ismert helybeli nő 2 lúddal a hátán ballagott a városba a Nagyhalasi-útcán, az őrtálló rendőrnek gyanús volt a dolog. Miután Dékai Julianna

semmiféleképen sem tudta tisztázni a dolgot, rendőrünk kezdte bekisérni. Alig haladtak 2—300 lépésre, már is futva jött utánuk Elefánti Sándorné téglatelepi lakos, ki a nő hátán volt 2 lúddal sajátját ismerte fel, előadván, hogy Dékai Julianna azokat a többi közül, az árokból lopta el.

— **Tolvaj péksegéd.** Folyó hó 9-én reggel 7 órakor addig míg Kovács Ferenczné IV. t. 466. szám alatti lakosnő a piacon volt vásárolni a szekrényen nyitva fellelt pénztárczából 24 frtot ellopott. Káros nő fejletése folytán a rendőrség megindította a nyomozást, melynek során kiderült, hogy a loptást káros nő férjének 22 éves László nevű péksegéd öcsese követte el oly formán, hogy kileste sógorójét távozása alkalmával, hogy a kulcsot a nyitott szoba ablaka közzé rejtette. Kovács László kivette a kulcsot rejtek helyéből, bement a szobába és a nyitott pénztárczából 24 forintot kilopott. A loptott pénzzel gyalog ment Nagykőrösre, hol ruhaneműt vásárolt magának, a fenmaradt pár forintot pedig ellumpolta annyira, hogy nem maradt még útiköltsége sem és gyalog tért haza is. A tolvaj péksegéd tettét beismervén, ügye a bírósághoz került.

Szomorú — de igaz, hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk, sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez test egészségünknél az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Ügye, se vetünk rá. Hát ez **vétkes könnyelműség,** mely később keservesen meg bosszulja magát rajtunk mert valamint a kis szakadékokból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A legtöbb betegség kútforrása a gyomor rendetlen működése, a mit, idejekorán használva, Egger kellemes ízű **Sodapasztillája** csakhamar beszüntet, (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek. Egger kítűnő ízű **Mellpasztillája** megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal (1 doboz 50 kr. és 1 frt, próbadoz 25 kr.) Minden gyógyszerárban kaphatók. Főraktár **Nádor-gyógyszertár.** (Dr. EGGER LEÓ és EGGER J.) Budapest, Váci-körút 17

Közigazdaság.

Ü t m u t a t á s

a peronoszpóra (*Plasmopara viticola*) ellen való védekezésre.

Szőlőtenyésztésünknek ezen gomba-ellen-sége hazánkban legelőször május végétől július elejéig szokott jelentkezni; károsítását, illetőleg pusztítását júliusban, különösen augusztusban egészen szüretig folytatja. Ismertető jelei a következők röviden: a peronoszpóra szőlőlevél alsó lapja foltonként olyannak látszik, mintha cukorporral volna beqintva vagy rajta dér képződött volna. Kezdetben e foltok aprók, szabálytalan alakúak, rendszerint a levél főbb erei mentében láthatók és csak későbbben olvadnak nagyobbakká össze. A levél felső lapján pedig az alsó lap foltjainak megfelelő helyeken először sárgás később vereses barna, de nem kiemelkedő, végre elszáradó, többnyire kerek foltok láthatók a szerint, a mint a gomba fejlődése kisebb-nagyobb mértékben haladt előre.

A gomba könnyen megkülönböztethető a nemezbetegségtől (erinosi), melyet igen sokana peronoszporával tévesztenek össze s melyet a szőlőatka (*Phytoptus vitis*) okoz. E betegség azonban rendszerint nem veszedelmes! A nemezbetegség foltjai a levél alsó lapján bemélyedtek, rendszerint piszkos fehérek, de nem ritkán hófehérek, barnás fehérek, sárgák, sőt vereslők is, tömött nemezhez hasonló, azaz sűrűn álló szőrök által képezetnek. A levél felső lapján pedig az alsó lap foltjainak megfelelő helyeken apró dudorszerű kiemelkedések láthatók, melyek színe rendszerint sárgás zöld vagy zöld, de gyakran, különösen a fiatal leveleken vereses.

Megkülönböztetendő a peronoszpóra a lisztharmattól (*Oidium*) is, mely a levelek

felső lapján pókhálószerű, a bogyókon lisztszerű piszkosfehér bevonatot alkot.

A peronoszpóra nyári (conidia) és telelő sporák (oospora) által szaporodik. A gomba főleg a nyári sporák által terjed. A nyári sporák a szőlő összes földfeletti zöld részein, de főleg a levelek alsó felületén jelennek meg s később a gyümölcsön is és a fentebb említett foltokat alkotják. A nyári sporákat főleg a szél hordozza szét s hullatja el. Ha a nyári sporák a szőlő zöld részeire hullanak s itt eső- vagy harmatcseppebe kerülve, kellő melegben tovább fejlődnek, megtámadják a szőlő zöld részeit. A leveleket azonban csak a felső lapjukon támadhatják meg. A nyári sporák terjedése és támadása tart tavasztól késő őszig.

A telelő sporák (oosporák) a gomba testével (mycelium) együtt a szőlő testében, de főleg a levelekben fejlődnek s a lehullott levél belsejében telelnek át. Nem volna tehát czélszerűtlen ősz idején a lehullott leveleket a mennyire kivihető összegyűjteni és elégetni vagy más módon megsemmisíteni, mert ezáltal a gomba jövő évben való terjedését akasztjuk meg. Ugyanis a levélben áttelelt sporákból fejlődnek legtöbbszörre az első nyári sporák, melyek megfertőzik a fiatal szőlőleveleket, minekutána nem sokára megjelennek a fiatal levelek alsó felületén a nyári sporák alakította foltok.

A peronoszpóra pusztítása közvetett vagy közvetlen.

Közvetlen első sorban ha a leveleket támadja meg, mert a megtámadott levelek gombalepte részei rendszerint működésükben meg vannak akadályozva s rendszerint tönkre is mennek, mivelhogy a megtámadott levél részben vagy egészben ideje előtt elszárad s a legtöbb esetben le is hullik.

Közvetlen a pusztítás akkor is, midőn a fürtöt részben vagy egészben támadja meg a gomba, mert az ilyen fürt bogyói összeszáradnak, részben lehullanak; a félig-meddig megtámadott fürtök bogyóiból szűrt bor pedig többé kevésbé csökken értékében.

A gomba pusztítása közvetlen lehet még azon esetben is, ha a hajtásokat korán megtámadja és tönkretesz, de leginkább károsítja a vesszőket az által, hogy megakasztja fejlődésüket s így az illető vesszők meg nem érhetnek. Az ilyen vesszők felette érzékenyek a hideg iránt és télen már csekélyebb hidegben is elfagynak. Ez az oka, hogy újabb időben — a peronoszpóra általános elterjedése óta — a vesszők elfagyása is nagyon gyakori.

A gomba pusztítása közvetett a mennyiben a megtámadott tőke egész fejlődésében meg van akasztva és gyengítve úgy, hogy jövő évi tenyészete is szenved. Különösen pedig a tökéletesen ki nem fejlődött és a téli hideg által még megkimélt vesszők hajtóképessége nagy mértékben szenved, úgy hogy vagy ki sem hajt, vagy ha kihajtott, a hajtások rövid idő múlva elvesznek vagy igen rövidiek maradnak.

Minthogy a gomba a leirt módon támadva meg a szőlőt, jelentékeny pusztításokat okoz, miről szőlőgazdáink eddigelé is elegendőképpen meggyőződhetek — okvetlen gondoskodniunk kell a gomba kártételének csökkentéséről, illetőleg megakadályozásáról. Erre pedig van hosszú időn át eredményesen kipróbált eljárásunk, melynek pontos és gondos, ideje korán való alkalmazásával szőlőinket a gomba kártételétől megmenthetjük. Ez eljárás a szőlőnek okszerű permetezése rézvegyületekkel. Ugyanis a gombasporák főleg a szél által jutnak a szőlő zöld részeire, kivált a levél felső felületére. Ott kedvező körülmények közt, tehát kellő nedvesség és melegben csirázhatnak — s az illető részeket megtámadják, — ha azonban a csirázás alatt feloldott rézvegyülettel érintkeznek, tönkre mennek s a szőlő zöld részei mentve maradnak. Ezért szükséges a szőlő összes zöld részeit, különösen a levelek felső lapját olyképp permetezni, hogy a rézvegyület kis, apró foltok, pontok alakjában az egész levél felületét ellepje s a levélre hulló harmatcseppek okvetlen érjen ilyen folthoz. Ezért fontos a jó s pontos permetezés. A rézvegyületek, a mennyiben a permetezésnél a szőlőbogyó felületén tapadva maradnak, a szőlőt vagy a

belőle szűr bort az élvezőre nem teszik veszé-lyessé; ajánlatos azonban a nagyon perme-tezett szőlőbogyókat, élvezet előtt lemosni, mert egyrészt a bogyó ize szenved általa, másrészt nagy mennyiségben élvezve, esetleg emésztési zavarokat okoz.

A permetezésre használt rézvegyületek és keverékek közül eddigelé a hazai és kül-földi tapasztalatok szerint legjobb és használatra legalkalmasabb a rézgálicz (kék gálicz), melyet mézoldattal keverve, bordeauxi keverék név alatt vagy azon helyeken, hol tiszta méz nem áll rendelkezésre, szódaol-dattal keverve, burgundi keverék név alatt használunk.

I. A bordeauxi (olv. bordoi) keverék alkató részei a rézgálicz, méz és víz, melyeket többféle arányban kevernek. A legalkalmasabb keverékek a rézgáliczból 1. 1 1/2 százalékos tartalmazzanak, ennél nagyobb százalékos is használtak, de ennek semmivel sincs nagyobb hatása s így csak anyagpocsékolás.

A leghelyesebb keverékek a következők:

a) az egyszázalékos keverék:

100 liter vízre
1 kilogramm rézgálicz
1 kilogramm égetett méz;

b) a két százalékos keverék

100 liter vízre
2 kilogramm rézgálicz
2 kilogramm égetett méz.

E keverékek készítmódja a következő: az idegen alkatrészeketől mentes rézgáliczot megtörjük, azután kisebb mennyiségű langyos vízben — 1 kilogramm rézgáliczra körülbelül 3 liter vizet számítva — oldjuk fel. Egy másik edényben pedig az égetett meszet oldjuk mégegyszer annyi vízben. A mézoldatot (oltott meszet, mésztejet) célszerű finom szitán átszűrni, nehogy olyan anyag is maradjon benne, melytől a permetező készülék bedugul. Ezután a három illetőleg hat liternyi rézgáliczoldatot a kellő arány szerint, tehát az a) keverék készítésekor 97, a b) keverék készítésekor a 6 liter rézgáliczoldatot 194 liter vízbe öntjük. S ha a mézoldatot lehűlt, akkor folytonos keverés közt, lassan hozzá keverjük a rézgáliczoldathoz (és nem megfordítva). Még egyszerűbb a keverék készítése ha 150 liter vízbe az 1 illetőleg 2 kilogramm rézgáliczot vászonzsákokba zárva sülyesztjük 4—5 órára s azután oltott meszet adunk e rézgáliczoldathoz.

Mint hogy az oltott méz is tartalmazhat a szitán átment idegen alkatrészeket, szükséges a kész keverékeket is ellenőrizni. E célból az elkészült keverék szilárd részének leülepedése után a folyadék felső részéből a próbához egy pohárral kimerítünk; ha a pohárba merített folyadék nem tiszta kék színű, akkor a keverék jól van elkészítve, s a permetezéshez használható, ha azonban kék színű, úgy a keverékhez még hideg oltott meszet (körülbelül 1/4 (negyed) kilogramm égetett mészből készültet) kell önteni.

A keverékben lévő méz elegendő mennyiségéről könnyen lehet bizonyosságot szerezni. Ugyanis néhány krajczárért minden gyógyszertárban kapni néhány keskeny szellet veres lakmusz papirost. A veres lakmusz papiros szeletet mártjuk be a kész bordeauxi keverékbe s ha a papiros megkékül, akkor a keverék jó, ha veres marad, akkor még mézoldatot kell a keverékhez önteni mindaddig, míg a veres lakmusz papiros nem marad a bordeauxi keverékbe való bemártás után veres. A bordeauxi keverék ugyanis, ha elegendő mésztej nincs benne, maró (savas) hatású s a szőlő levelét, különösen a zsenge leveleket könnyen megmarja, ellenben a mézoldat a keverék maró hatását megsemmisíti. A veres lakmusz papirossal tehát a maróhatásról győződünk meg; különösen fontos ez a még gyenge szőlő, tehát az első ízben való permetezéskor, mert a maró folyadék a gyenge leveleket igen könnyen megperzselheti.

II. A berri-i vagyis a burgundi keverék, melyben a méz helyett szódát (mosó vagy maró szódát, savanyú, szénsavas nátriumot) teszünk. E keveréket célszerű oly helyeken használni, a hol tiszta meszet nem könnyű szerezni. A keverék készítmódja ugyanaz, mint a bordeauxi keveréké. E keverék nem

tapad oly erősen meg a szőlő zöld részein mint a bordeauxi s ezért a csemegezőlő permetezésére különösen alkalmas.

A rézgáliczot csak fa, réz- vagy agyagedényekben oldjuk fel és a keveréshez is csak faeszközt használunk. A kész keverék elállhat hosszabb ideig is, de használat előtt és általában valahányszor a permetezőbe öntünk belőle, alaposan felkavarandó, mert éppen azok a szerek, melyek a peronoszporára hatnak, ülepednek le.

A leirt két keverékfolyadék egyikével vagy másikával külön e célra készült úgynevezett permetező gépekkel, melyek a folyadékot úgyszólván szétporlasztják, megpermetezzük, illetőleg fecskendezzük a szőlő zöld részeit. Igen kis szőlőkben, a hol a gép megszerzése ki nem fizetné magát, finom kézi seprővel vagy meszelővel fecskendezzük be a szőlőtökeket.

A permetezéstől csak akkor várhatunk teljes sikert, ha a permetezést lelkiismeretes pontossággal a kellő időben végezzük.

A permetezés idejét és számát pontosan nem lehet kiszámítani. Az első permetezést minél előbb végezzük el még május hónapban, mielőtt a gomba szőlőnket megtámadta volna, de mindenesetre még a virágzás ideje előtt. Ha a gomba már bejutott a szőlő belsejébe, akkor a betegség kitörését már nem gátolhatjuk meg, csak tovább terjedését akadályozhatjuk meg. Májusban azért is jó elvégezni a permetezést, mert hazánkban a legtöbb eső június hóban szokott esni.

Az első permetezéshez mindig egyszázalékos keveréket használjunk, mert a gyenge levelek egy részét az esősebb keverék könnyen leperzseli, a többi permetezéshez a kétszázalékosat kell használni. Legalább kétszer okvetlen szükséges permetezni, a legtöbb esetben háromszor, sőt esetleg négyszer-ötször is kell.

Először permetezünk májusban, virágzás előtt, körülbelül a midőn az erősebb hajtások husz cm.-nyire növekedtek; másodszor permetezünk, a virágzás után június végén; ha távolabbi környéken is valahol mutatkozik a peronoszpora a második permetezés s a a szüret közti idő közepén, úgy augusztus közepe táján permetezünk harmadszor s csak legfeljebb a korábban érő csemegezőlő fürtjeit kiméljük meg a harmadik permetezéskor. A borszőlők fürtjeit még szeptemberben is permetezhetjük.

A permetezéskor ügyelni kell a következőkre:

1. A szőlő minden hozzáférhető zöld részét be kell permetezni.

2. A szőlősorokat mindegyik oldalról, tehát kétszer kell permetezni.

3. A munkás a permetező végét ne tartsa közel ahhoz a tökéhez, melyet permetez. A leveleket a permetező folyadék minél apróbb mákszem nagyságú cseppekben sűrűn és egyenletesen lepje el, úgy mint a finom harmat. Borsószem nagyságú cseppek és a levél szélén összefolyó nagyobb cseppek a leveleken sok üres helyet hagynak, s így nem védik meg kellően. A permetezett levélnek permetezés után nem szabad egészen nedvesnek lenni.

4. A nagyon lejtős szőlőben a munkás lefelé ne permetezzen.

5. Esőben vagy esős időben ne permetezünk. Az eső által lemosott permetezést újjal kell pótolni. Napos, száraz és szélesendes időben legjobb permetezni.

6. Közvetlen a kötözés után ne permetezünk, hanem várjuk meg, míg a megbolygatott szőlőlevelek úgy négy-öt nap múlva természetes helyzetükbe elfoglalták.

Mint hogy a peronoszpora az egész tenyészési időn át folyton terjedhet s megtámadhatja a szőlőt, a permetezésnek nagyobb sikere van akkor, ha az általánosan azaz minden szőlőben végrehajtatik.

Ezért is ajánlatos a hegyközségek megalkotása, hogy azok kötelékében a peronoszpora ellen való védekezés teljesítése az egyes szőlőbirtokosoknak megkönnyíttessék.

Felelős szerkesztő:
Ifj. TÓTH ISTVÁN.
Szerkesztőtárs:
Dr. NAGY MIHÁLY.

Laptulajdonos:
A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.
Kiadó:
TÓTH LÁSZLÓ.

NYILT-TÉR.

E rovatban közlöttékért nem felelős a szerkesztőség.

Felhívás.

Felhívom azon urat, ki f. hó 14-én szombaton éjjel 11 órakor a Budapestről érkező személyvonatról Kecskeméten kiszáll és barna felöltőm, melyben M. N. monogram és egy pár bőrkegelyű volt, tévedésből sajátjával kicserélte, hogy engem értesíteni sziveskedjék, hogy kellő úton és módon visszacsereélhessem.

Czímem: *Messinger Náthán, Makó.*

A selyem el van égve! ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruhadarabok igen sokszor már a 2-ik 3-ik viselet után a hajtásokban elhasadnak vagy mint a vatta szétmálnak; ezen jelenség nem a „véletlen” által okozott elégs! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s még is ocsónak tűnjék fel, tudatosan leszen *czinn-és phosphor-savval* páczolva, melyek a nyerselyem érszálat mintegy szétrágják; „az ilyenmü festési eljárás „*megterhelésnek*” nevezik! Meutül jobban öhajják a selymet megnehezíteni, annál több *czinfürdőn* megyen az kereszttül, hogy az ezen mérget tökéletesen magába szívja. Az így festett selyem — a legnevesebb szövést! — a halál csiráját tehát még mielőtt az a szövőszeke kerülné, már is magában rejti. Az ilyen szálaból készült *ugynevezett selyemszöveteknek*, rövid használat után természetesen szakadozniuk kell, mint a gyujtó kanócnak a szerint, amint azok többé avagy kevésse terhelhetek meg. — A drága öltözék (készítési díjjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az én valódi selyemből szivesen küldök postafordultával *portó-és vámentesen* mintákat. **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) **selyemgyárát.** Zürichben. 6

50 086/VI—1. m. számhoz.

Csemegezőlő eladási hirdetmény.

A kecskeméti állami Miklós-telep ez évi csemegezőlő termése mintegy 200 mm. kizárólag csemegezőlő és körülbelül 140 mm. asztali szőlőnek alkalmas Oportó, Aramont, Mézes fehér, Kövi-dinka, Bogdányi-dinka, Fehér- és Pirosdinka szőlő f. évi augusztus hó 24-dik napján délelőtt 10 órakor a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján elfog adadni.

A szőlőt a telep saját munkaerejével szedeti le s a vevőnek a mázsánál nettó sulyban készpénz fizetés ellenében adja át.

A szőlő átvétele és csomagolása az árverés utáni napokon azonnal fogantba vehető.

Kecskeméten, 1897. évi augusztus hó.

A m. kir. állami „Miklós” szőlőtelep igazgatósága.

262 1—1

Ódondászat.

Mély tisztelettel van szerencsém a n. é. könyvvásárló közönségnek szives tudomására hozni, hogy 4 év óta fennálló könyvkereskedésemet egy a mai kor színvonalán álló

Ódondászat (modern antiquarium)

bővíttem ki.

Nagy raktárt tartok: *iskolai könyvekből*, magyar, német, francia szépirodalmi művekből, tudományos és szakkönyvekből, ifjúságitatok, képeskönyvek és *zeneműekből* (kották) stb. stb., teljesen jó karban, *mélyen leszállított* áron.

Bárhol és bárki által hirdetett könyv általam a legrövidebb idő alatt *ugyanazon* áron megszerezhető.

Egyes munkákat, iskolai könyveket, vagy egész könyvtárakat mindenkor a legjobb árak mellett veszek, vagy becserelek; egyes könyvtárakat berendezek, felzerek és kibővítek, intézetek és magán gyűjtők számára.

Kiváló tisztelettel

Első kecskeméti könyvódonászat

Steiner Mihály

könyv-, zenemű-, papírkereskedés, könyvnyomda

Telefon sz. 100. KECSKEMÉTEN. Telefon sz. 100.

Ódondászat.

Fontos háziasszonyok részére.

VALÓDI

BOROSTYÁN-KŐ PADLÓ-FÉNYMÁZ

legtartósabb padló-fényesítő különféle színekben, valamint

gyorsan száradó szesz-padló-fénymázak

SCHRAMM CHRISTÓF

lakk- és fénymáz gyáraiból Bécs (Simmering), Offenbach a Majna m. (Robrmülle).
Berlin SW.

Továbbá mosható zománcz-festékek elegáns színárnyalatban mindenemű házi tárgyak részére.

Bádog és fényező-lakk játék- és fényezettáru-gyárak részére.

Bórlakk, fényezettlakk és etikettenlakk, valamint mindennemű lakk az összes iparágak és használati mód részére.

Különlegesség: hintó- és szánlakk — vasútak, vagon és hintógyárak, kocsigyárak, fényező sat. részére.

Raktár: **DÁVID BERTALAN** fűszer- és esemege kereskedésében
Kecskeméten. Takarékpénztári palota.

10-4

213

Pályázati hirdetmény.

A karczagi közbirtokosság körkemenzéjénél a tégla- és eserép-mesteri állás folyó év végével üresedésbe jövén, annak az 1898. év elejétől 3 évre, választás útján leendő betöltése végett, pályázat hirdettetik.

Minek folytán felhivatnak mindazon egyének, kik a megüresedendő tégla- és eserép-mesteri állás elnyerése végett pályázni szándékoznak, hogy szakképzett-ségeikről szóló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket, a karczagi közbirtokosság elnökségéhez, f. év szeptember 15-éig adják be, hol a pályázati feltételek az említett határidőig a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető s az évi tégla- és eserép szükséglet mennyiségei is megtekinthetők.

Karczag, 1897. augusztus 15.

L. Sánta Imre,

közbirt. elnök.

256 1-1

3373/1897.

Árverési hirdetmény.

A néhai Dékány József és Dékány Erzsébet hagyatékánál érdekelve levő örökösök tulajdonához tartozó s a kecskeméti 13914. sz. tjkben A+1424. hrsz. alatt V. tized 170. számú ház 8000 frt kikiáltási ár mellett a 3373/897. számú árvaszéki végzés értelmében nyilvános árverés útján örökáron eladandó lévén, árverési határidőül 1897. évi szeptember hó 7-ik napjának reggeli 9 órája az árvaszéki helyiségbe kitézetik azzal, hogy az árverési feltételek addig is a jegyzői hivatalban, a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők.

Kecskeméten, 1897. évi aug. 17-én.

Tóth Sándor,
közgyám.

258 3-1

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

A legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrában oldható foszforsavtartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitűnő határu az összes gabbaneműk, kapás- és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya; tekintettel hatásának tartósságára, felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrában oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk.

Árajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál, a csehországi Thomasműve prágai foszfátliszt eladási-irodájának vezérképviselőse a magyar korona országai területén.

15-13

Kalmár Vilmos, Budapest, Erzsébet-körút 34

The Continental
Bodega Company.

Valódi hamisítatlan
külföldi borok

• Portbor.
• Sherry.
• Madeira.
• Marsala.
• Malaga.
Tarragona s. a.
Legjobb
bevásárlási forrás

Raktár
251 20-2 es főelárusítók:

Dávid Bertalan,
Schwarcz Adolf,
Wittmann Károly
urak
Kecskeméten.

5598-1897. p. szám.

HIRDETMEY.

A kecskeméti kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Szabó Imre kecskeméti kir. közjegyző működését folyó 1897. évi augusztus hó 16-ikán kezdi meg Kecskeméten, III-dik tized, 132. sz. alatt lévő lakásán, Szappanos Sándor házában.

Kelt Kecskeméten, a kir. törvényszék polgári osztályánál, 1897. évi augusztus hó 11-én.

253 2-2

Gáll Ferencz,
elnök.

GUTORI FÖLDES KELEMEN

aradi gyógyszerész

Margit-crémje.

Margit-Crème a legjobb arcz créme, rövid idő alatt ifjítja és szépitja az arczot.

Margit-Crème egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőratka (Mitteser) ellen.

Margit-Crème egyedüli szer bőrpattanások, arcz- és kézvörösség, napbarnítás ellen.

Margit-Crème bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve ez által rögtön felvéteik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy a szeplővel vagy májfoltokkal fedett arcz 3-4 nap alatt alabástrom-fehérré lesz.

Margit-Crème teljesen ártalmatlan, miután nem zsíros, hanem igen finom, hamar felszívó hatással bír. Az arcz nem lesz olyan fényes, mint más krémétől, azért nappal is használható.

Margit-crème nagy tégely 1 frt, kicsi 50 krajczár.

Margit-hölgypor fehér, róza és créme 60 kr.

Margit-szappan 1 doboz 35 kr.

Margit-fogpép 1 doboz 50 kr.

Csak akkor valódi, ha minden doboz „gutori FÖLDES KELEMEN” gyógyszerész Aradon felirattal és ezimerrel van ellátva.

Egyedüli főraktáros:

Katona Zsigmond gyógyszerész,
Kecskeméten.

202

25-9

Eladó nyaraló-telek.

Özv. dr. Domián Istvánnénak, a Daróczi-Közön, Nyiri Károly posta-főnök úr, valamint Györfly Balázs és Sággy Mihály ügyvéd urak birtokaival határolt egy és fél holdnyi üres telke, mely kiválóan alkalmas nyaraló helyül és szőlő ültetésre — eladó. Értesítést ad: SZABÓ MÁRTON, ügyvéd. 3-1

260

Iskolakönyvek!

SCHWARTZ SOMA

könyv-, papir, író- és rajzszerek-kereskedése

Telefonszám 70. KECSKEMÉTEN. Telefonszám 70.

Üzlet-megnyitás!

Mély tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy helyben, (III. tized Budai nagy-úteza, Nyirády-féle ház, a lutheránus templommal szemben.) a kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő, jól berendezett

könyv-, zenemű-, papir-, író- és rajzszerek-kereskedést nyitottam. — A fővárosban hosszú éveken át szerzett tapasztalataim után, amidőn szülővárosomban letelepedtem, szabadon reménylenem, hogy jó árúk, pontos és szolid kiszolgálás által a n. é. közönség pártfogásával szerencsétlen fog. Alázatos tisztelettel

Schwartz Soma.

241 4—2

Író- és rajzszerek!

Hegedűk és hangszerek!

Kő- és könyvnyomdai munkák felvétele!

Eladó ház.

Özvegy Fantó Péterné I. tized, 108-ik szám alatt levő **háza** azonnal szabadkézből eladó.

255 3—2

Értekezhetni a háztulajdonossal.

KIADÓ LAKÁS.

Folyó évi november 1-sőre kiadó egy új szeglet-házban a Halasi-nagy-útczára néző **három egymásba nyíló** 248 3—2

== SZOBA ==

előszoba, konyha, éléskamra, fűskamra, pince.

Ugyanott azonnal kiadó egy tágas **bolti helyiség**. Bővebben, VIII. t. 24. sz. Halasi-nagy-úteza. **Váry István**, szijgyártónál.

16538/1897.

Hirdetmény.

A **szikrai baromjárásból kiosztott 33 részlet föld** hasznosbérbe adására megtartott első árverés elfogadható eredményre nem vezetvén: ennél fogva azon földeknek — az első 11 részlet elhagyásával, melyek hasznosbérbe nem adatnak, — a f. 1897. évi szeptember 29-ik napjától számítandó 6 évre leendő hasznosbérbe adására újabb árverés fog tartatni.

A **22 részlet szikrai föld kiadására tehát f. évi augusztus hó 26-án reggel 8 órakor, a helyszínen 2-ik árverés fog tartatni**, melyre hasznosbérleti akarók, mindegyik részlet után beteendő 15 forint bánatpénzzel ellátva annak kijelentésével hivatnak meg, hogy az összejövetel a volt Biró-féle csőszháznál lesz.

Kecskeméten, 1897. augusztus 14-én.

261 1—1

Gazdasági osztály.

Házhely-vétel.

IV. tizedben, a Kaszap-úteza környékén, vagy a Sárkány-, avagy Gyik-útczában; az V. tizedben a Katona-sor, Nagykőrösi-, Lakatos-, Mátyási- és Kistemető-útczák által határolt területen egy építkezésre alkalmas, mintegy 200□-öl (esetleg nagyobb) területű háztelket megvételre keresek.

263 1—1

Lakásom Kőrösi-hegy, Czollner-köz, 108. szám. **Fördös Dezső.**

Két külön lakás.

A Collner- (Kistemplom-) téren levő 29 számú, **két külön lakásból** (7 szoba, 2 konyha és 2 éléstár, egy nagy kamra, egy pince, egy cselédszoba, 3 istálló stb. mellékhelyiségek) álló **ház** a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett **eladó** esetleg **bérbeadó**.

Értekezhetni lehet ugyanott a háztulajdonossal.

252 3—2

cs. és kir. Alap. 1832. Bács.

A világ legjobb fénymáza!

A ki lábbelijét szép fényes és tartóssá akarja tenni, vásároljon **csak**

Fernolendt cipőfénymázt.

Világos lábbelihöz

Fernolendt természetes bőr-crémet.

Fernolendt-éretisztító-pasta,

Fehér bádobozban,

„**vörös vonat**” bejegyzett védjeggyel és darabokban „**vörös harang**” bejegyzett védjeggyel a legjobb tisztító szer ércz- és üvegtárgyak részére.

Gyári raktár Bécs, I., Schuler-strasse 21.

Mindenütt készletben.

Sok értéktelen utánzat miatt vigyázzanak a nevemre.

St. Fernolendt

és a bejegyzett védjegyre.

Cz ipőfénymáz részére.

32 52—29

Megérkezett
a friss töltésű

Borszéki víz

Nyirády László
kecskeméti raktárosunkhoz.

A borszéki víz a **fertőzött ivóvíz helyett** olesósága miatt igen ajánlatos, tisztán vagy borral vegyítve is, mint kellemes üdítő ital.

A **vérszegénység, idegbántalom, emésztési zavarok, vízhiány** és a legtöbb női bajnak is mint kiváló gyógyszere van elismerve.

Borszéki üzlet igazgatósága

145 **Borszéken.** 10—9

Tanoncz-felvétel.

Egy jóházból való fiú mint tanuló felvétetik

245 **Kovács Albert** 3—3

fűszer- és csemege-üzletében N.-Kőrösön.

Felvilágosítással a kiadóhivatal is szolgál.

Szagtalan és nyomban száradó

Veritable
Laque-
CHRISTOPH.

Veritable
Laque-
CHRISTOPH.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a ma az alatt használtatásnak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerültesse. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolás. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül, hogy olvoszerű fényt. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fedi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolás stb; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egézen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fedi el a fannstrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két középnyagú szobára való) 5 ft. 90 kr., vagy 9¹/₂ márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide kerülendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága, K. Berlin.

Kapható **GYENES és FIA** 11
Kecskeméten: uraknál.